

Nicaragua: Arrestasjoner på bakgrunn av deltagelse i demonstrasjonene i 2018

- Er det personer som har blitt arrestert i 2019 og 2020 pga. sin deltagelse i de store demonstrasjonene som fant sted i 2018?

Kort om kildene

Denne responsen baserer seg på et utvalg skriftlige kilder; blant andre Human Rights Watch, International Crisis Group, FNs Høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR), latin-amerikanske menneskerettighetsorganisasjoner og nyhetsartikler.

I tillegg til de skriftlige kildene, har Landinfo vært i kontakt med International Crisis Groups medarbeider Tiziano Breda, som følger situasjonen i Nicaragua tett og er svært godt oppdatert om situasjonen, og med professor ved OsloMet, Axel Borchgrevink.

Informasjon om demonstrasjonene i 2018

I perioden fra april til juni 2018 var det en rekke omfattende demonstrasjoner mot president Daniel Ortega og hans regime. Demonstrasjonene begynte som protester mot Ortegas plan om kutt i pensjonsutbetalinger og økning i inntektsskatten. Demonstrasjonene som startet i hovedstaden Managua og i seks andre byer den 18. april, samlet flere hundre tusen deltakere. Mange deltok daglig i demonstrasjonene.

Ifølge den interamerikanske kommisjonen for menneskerettigheter (IACHR) ble minst 317 personer drept og over 2000 skadd i demonstrasjonene (som sitert i UNHCR 2018). Antallet arresterte i samme periode er usikkert. Nicaraguan Center for Human Rights (som sitert i Reuters 2019) refererer til 500 arresterte, mens ICG (2018) viser til at det var nærmere 600 som ble arrestert.

I løpet av 2019 og 2020 har det blitt stadig færre demonstrasjoner. Det har vært få eller ingen demonstrasjoner så langt i 2020 (Borchgrevink, telefonsamtale 2020; Tiziano Breda, telefonsamtale mai 2020). Forklaringer kan være at befolkningen ser at demonstrasjonene ikke har resultert i noen endringer. 29. september 2018 begynte det nasjonale politiet å forby offentlige demonstrasjoner av alle grupper som kom med kritikk av myndighetene (Ljuan 2018; OHCHR 2019; Selser 2019; Wola 2018). Forbudet ble basert på en streng tolkning av en lov av 2014 om politiets organisering, funksjoner og reguleringer (OHCHR 2019).

Løslatelser etter en ny amnestilov av juni 2019

Parlamentet i Nicaragua godkjente 8. juni 2019 en lov om amnesti som benådet alle som hadde deltatt i protestene mot president Ortega (OHCHR 2019). Noen dager etter amnestiloven ble vedtatt, ble 56 personer løslatt. Blant dem også noen av hovedpersonene for protestene mot presidenten. Flere studentledere ble også løslatt. Amnestiloven omfattet også sikkerhetsstyrkene og regjeringsvennlige paramilitære grupper. Amnestiloven er imidlertid omstridt. Den ble avvist av både opposisjonen og det internasjonale samfunnet med den begrunnelse at de som var blitt arrestert, ikke hadde begått forbrytelser, og fordi loven heller ikke førte til noe oppgjør med myndighetenes overgrep. Loven unntar disse fra å måtte stå til rette for sine handlinger (BBC News 2019; Nagovitch 2019).

Ikke alle som ble arrestert i forbindelse med demonstrasjonene i perioden april-juni 2018, ble løslatt.

I juni 2019 satt fortsatt rundt 80 politiske fanger fengslet (BBC News 2019; Nagovitch 2019).

Per februar 2020 rapporterte OHCHR om 61 politiske fanger, hvorav 40 ble arrestert i forbindelse med demonstrasjonene fra april 2018 til juni 2018 (OHCHR 2020a).

Per 27. mai 2020 var det 86 politiske fanger i Nicaragua. De fleste av dem som sitter fengslet, ble fengslet i forbindelse med demonstrasjonene i 2018 (Tiziano, e-post juni 2020).

Per august 2020 er antallet politiske fanger ca. 90 (Tiziano, e-post august 2020).

Blir personer fortsatt fengslet for deltakelsen i demonstrasjonene i 2018?

Myndighetene i Nicaragua har fortsatt med å slå ned på opposisjonelle gjennom arrestasjoner (de fleste kortvarige), trakasseringer og ydmykelser, etter de massive arrestasjonene i 2018 (ICG 2019; HRW 2019). Bare i løpet av de to siste månedene i 2019 ble 92 personer arrestert, kun 18 av disse ble løslatt samme dag (Luna 2020).

OHCHR rapporterte i mai 2020 om at bare i perioden 15.-20. april hadde det sivile samfunn rapportert om minst 11 husransaker og 39 vilkårlige arrestasjoner. Dette i tillegg til trusler og trakasseringer fra politiet og myndighetslojale grupper mot antatt opposisjonelle. De fleste som ble vilkårlig arrestert, ble sluppet i løpet av 24 timer (OHCHR 2020b).

Også drap på demonstranter har vært økende, ifølge ICGs rapport fra oktober 2019 (ICG 2019).

Axel Borchgrevink ved OsloMet opplyser at personer fortsatt blir arrestert og anklaget for antikonstitusjonell virksomhet, også i 2020. Vanligvis holdes personene for en kort periode. Nicaraguanske myndigheter følger godt med på situasjonen og ønsker å skape frykt i befolkningen (telefonsamtale, mai 2020).

Flere personer som ble arrestert i forbindelse med demonstrasjonene i 2018 og deretter løslatt, ble arrestert på nytt både i 2019 og i 2020. Dette opplyser de interamerikanske menneskerettighetsorganisasjonene CENIDH og CEJIL (2020, s. 8).

Tiziano Breda opplyser per august 2020 at av de ca. 90 personene som sitter fengslet grunnet politisk virksomhet, er 9 personer arrestert for andre gang. Dvs. at de også ble fengslet etter de store demonstrasjonene i 2018, og at de så ble løslatt og deretter arrestert igjen i 2019 eller 2020. De fleste som blir arrestert, holdes i noen få dager før de løslates. Noen holdes lenger (e-post, mai og august 2020).

Ifølge Breda er det ulike årsaker til arrestasjonene i 2019 og 2020. Noen har deltatt i protester og noen har opptrådt med det nicaraguanske flagget, noe som oppfattes som provoserende av myndighetene. Hvis en person deltok i 2018-protestene, så er vedkommende på myndighetenes radar. Hvis personen deretter «har holdt seg i ro» og ikke foretatt seg noe, er det ikke sikkert myndighetene vil gjøre noe. Hvis personen fortsetter å være aktiv i ulike former for media eller viser annen type opposisjonell handling, er det mulig myndighetene vil pågripe personen. Breda understreker imidlertid at alle som har deltatt i demonstrasjoner, kan være i myndighetenes søkelys hva gjelder trusler og trakasseringer.

Personer som deltok i demonstrasjonene i 2018, og som har blitt arrestert i 2019 eller 2020, trenger ikke å ha hatt en markant posisjon i forbindelse med demonstrasjonene i 2018. De fleste som hadde en profilert rolle ble arrestert i 2018 og løslatt i 2019, som del av en avtale mellom myndighetene og opposisjonen. Ifølge Breda så kan de som er høyprofilerte innenfor opposisjonen være mindre utsatt for arrestasjoner enn andre, fordi den politiske kostnaden for myndighetene er høyere enn ved bare å arrestere «vanlige» borgere (e-post, august 2020). De mer profilerte er altså mer beskyttet gjennom sin posisjon.

Selv personer uten noen bestemt sosial eller politisk profil har blitt anholdt i 2020 pga. deltakelse i demonstrasjonene i 2018, ifølge Tiziano Breda. Flere av dem som har blitt arrestert i 2019 og 2020, har vært «vanlige» personer. Et vanlig mønster er at personer som blir anholdt, blir bedt om å samarbeide og hvis de ikke gjør det, trues de med å bli fratatt rettigheter. Eksempler på dette kan være at telefoner blir tatt fra dem eller at de blir nektet medisinsk hjelp (e-post, juni 2020).

60 % av de politiske fangene har blitt domfelt

Per 7. august 2020 hadde 54 av de 90 politiske fangene fått en dom. 31 var under behandling hos domstolene og 5 var enten kun arrestert eller hadde fått en juridisk beslutning om løslatelse, men satt fortsatt fengslet (Breda, e-post august 2020).

Flere personer som myndighetene anser for å være motstandere av regimet, har i 2020 blitt anklaget for såkalte vanlige forbrytelser, som narkotikasalgs og våpentyveri (OHCHR 2020b; Salomon & Valencia 2020). Dette skal være en vanlig strategi overfor politisk opposisjonelle.

Landinfo har ingen oversikt over hvilken type straff de domfelte har fått, men har funnet noen eksempler på type domfellelser. Amnesty skriver om en ung studentleder som deltok aktivt i demonstrasjonene mot myndighetene våren 2018. I februar 2020 ble han arrestert og anklaget for narkotikasalgs. Han ble dømt til 12 års fengsel, og soner dommen i et av landets største fengsler hvor han deler en liten celle med 22 andre personer (Salomon & Valencia 2020). En annen student ble dømt til fire og et halvt år ubetinget fengsel i februar 2020, etter å ha blitt arrestert i forbindelse med en studentdemonstrasjon. Studenten ble dømt for å ha stjålet ca. 17 dollar fra en annen. Samme taktikk ble brukt, anklager og dom for ordinære kriminelle forhold. Studenten var aktiv i demonstrasjonene i 2018, ble arrestert i september 2018, løslatt i april 2019 før han igjen ble arrestert i februar 2020 (Salomon & Valencia 2020).

Reaksjoner mot de arresterte

Under de store demonstrasjonene i 2018 har Human Rights Watch (HRW 2020) dokumentert at mange av de arresterte ble utsatt for alvorlige overgrep, som ifølge HRW i flere tilfeller utgjorde tortur.

OHCHR skriver i sin rapport fra september 2019 at de har grunn til å tro at også etter desember 2018, har en betydelig andel av de personene som har blitt anholdt i forbindelse med protester, og som har fått anklager mot seg, blitt utsatt for tortur og umenneskelig behandling, både fysisk og psykisk. Dette innebærer slag, ulovlige kroppsransaker, dødstrusler og trusler mot familien. OHCHR har også dokumentert kjønnsbasert vold mot kvinner (OHCHR 2019).

Etter desember 2018, og fram til september 2019, har OHCHR dokumentert syv tilfeller der grupper av kvinner og menn har blitt arrestert i forbindelse med deltakelse i demonstrasjoner, og blitt utsatt for ulike former for fysisk og psykisk straff (OHCHR 2019).

Ifølge OHCHRs rapportering fra juli 2020 har menneskerettighetsovergrepene mot dem som myndighetene anser for å være i opposisjon til regimet, fortsatt. Denne gruppen inkluderer opposisjonelle, menneskerettighetsforsvarere, journalister, sosiale leder og tidligere politiske fanger (OHCHR 2020c).

Covid-19 og manglende tiltak i fengslene

Covid-19 har ført til ytterligere overgrep overfor befolkningen. Helsepersonell har mistet jobben fordi de har tatt til motverge mot myndighetenes manglende tiltak for bekjempelse av pandemien (OCHRC 2020c).

I tillegg til menneskerettighetsovergrep mot politiske fanger, rapporterer Amnesty International om hvordan covid-19 gjør forholdene enda verre for fangene. President Ortega har underkjent farene ved pandemien og har på ingen måte tilrettelagt for smittevern i fengslene. Covid-19 eksisterer ikke innenfor fengselsmurene, ifølge en innsatt. Det tas ingen hensyn til pandemien hverken hva gjelder hygieniske forhold, medisiner eller plasshensyn. Ifølge innsatte ser myndighetene på covid-19 som en vanlig forkjølelse (Salomón & Valencia 2020).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

BBC News (2019, 12. juni). Ley de Amnistía en Nicaragua: por qué muchos presos liberados tras la nueva normativa del gobierno de Daniel Ortega se oponen a la misma. *BBC News*.

Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-48589868> [lastet ned 1. september 2020]

CENIDH & CEJIL (2020, 14. mai). *Petición Inicial. CENIDH vs. Estado Nicaragua*. Managua og San José: CENIDH og CEJIL. Tilgjengelig fra

https://www.cenidh.org/media/documents/docfile/2020_05_14_NI_CENIDH_Petici%C3%B3n_vf_1_2.pdf [lastet ned 1. juli 2020]

HRW, dvs. Human Rights Watch (2019, 19. juni). *Crackdown in Nicaragua*. New York: HRW.

Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2019/06/19/crackdown-nicaragua/torture-ill-treatment-and-prosecutions-protesters-and> [lastet ned 6. juli 2020]

HRW (2020). *Nicaragua. Events of 2019*. New York: HRW. Tilgjengelig fra

<https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/nicaragua> [lastet ned 1. juli 2020].

ICG, dvs. International Crisis Group (2018, 19. desember). A Road to Dialogue After Nicaragua's

Crushed Uprising. Brussel: ICG. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/central-america/nicaragua/72-road-dialogue-after-nicaraguas-crushed-uprising> [lastet ned 1. juli 2020]

ICG (2019, 16. oktober). *Coaxing Nicaragua out of a Deadly Standoff*. Brussel: ICG. Tilgjengelig

fra <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/central-america/nicaragua/coaxing-nicaragua-out-deadly-standoff> [lastet ned 1. juli 2020]

Lujan, E. (2018, 29. september). Daniel Ortega declara ilegales las protestas en Nicaragua y amenaza con prisión a organizadores. *La República*. Tilgjengelig fra

<https://larepublica.pe/mundo/1328115-nicaragua-daniel-ortega-declara-ilegales-protestas-criminalizacion-protesta-derechos-humanos/> [lastet ned 3. september 2020]

- Luna, Y. (2020, 27. januar). Increasing Harassment to Former Political Prisoners in Nicaragua. *Confidencial*. Tilgjengelig fra <https://confidencial.com.ni/increasing-harassment-to-former-political-prisoners-in-nicaragua/> [lastet ned 1. juli 2020]
- Nagovitch, P. (2019, 20. juni). Nicaragua's Compromised Amnesty Law. *Americas Society Council of the Americas*. Tilgjengelig fra <https://www.as-coa.org/articles/nicaraguas-compromised-amnesty-law> [lastet ned 2. september 2020]
- OHCHR (2019, 3. september). *Situation of human rights in Nicaragua. Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/A_HRC_42_18_EN.pdf [lastet ned 6. juli 2020]
- OHCHR (2020a, 27. februar). *Oral updates and introduction to country reports of the Secretary-General and the High Commissioner (Colombia, Cyprus, Eritrea, Guatemala, Honduras, Iran, Nicaragua, Sri Lanka, Venezuela, Yemen)*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25624&LangID=E> [lastet ned 2. september 2020]
- OHCHR (2020b, mai). Seguimiento a la situación de derechos humanos en nicaragua Boletín n. 16 - abril - mayo 2020. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <http://www.oacnudh.org/wp-content/uploads/2020/06/Nicaragua-Boletin-N.-16-Abril-Mayo-2020-REV.pdf> [lastet ned 12. august 2020]
- OHCHR (2020c, 2. juli). *Human Rights in Crimea, Nicaragua and Venezuela. Statement by Michelle Bachelet, United Nations High Commissioner for Human Rights*. Genève: OHCHR. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=26027&LangID=E> [lastet ned 2. september 2020]
- Reuters (2019, 26. januar). European parliament scolds Nicaragua over 'democratic crisis'. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-nicaragua-protests/european-parliament-scoldsnicaragua-over-democratic-crisis-idUSKCN1PK0RF> [lastet ned 1. juli 2020]
- Salomon, J. & Valencia, A. (2020, 10. august). *Prison and the pandemic: The lethal cocktail used by the Nicaraguan government against those who criticize them*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/08/carcel-covid19-coctel-letal-gobierno-nicaragua/> [lastet ned 14. august 2020]
- Selser, G. (2019, 17. mars). Nicaraguan police break up opposition protest, detain dozens. *AP News*. Tilgjengelig fra <https://apnews.com/6d3c49cc485f428f9dbaa00049eee85e> [lastet ned 1. juli 2020]
- UNHCR (2018, 16. november). *Fact Sheet. Nicaragua Situation*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/nicaragua/unhcr-nicaragua-situation-fact-sheet-november-2018> [lastet ned 7. juli 2020]
- Wola (2018, 2. oktober). In Banning Demonstrations, Nicaragua's Government Makes Clear its Disdain for Basic Human Rights and Closes All Space for Peaceful Dissent. *Wola*. Tilgjengelig fra <https://www.wola.org/2018/10/nicaragua-ortega-government-bans-public-protests/> [lastet ned 6. juli 2020]

Muntlige kilder

Borchgrevink, Axel. Telefonsamtale 26. mai 2020.

Borchgrevink er professor og forsker ved OsloMet Universitetet. Han har forsket på Nicaragua gjennom mange år.

Breda, Tiziano. Telefonsamtale 27. mai 2020, e-post 3. juni, 7. og 11. august 2020).

Tiziano er utreder for International Crisis Group og har skrevet rapporter om Nicaragua.

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.